

بسم الله الرحمن الرحيم

عید قربان، تجدید خاطره عشق و ایثار

عید قربان، روز ثبوت و اثبات عشق و تسلیم است. روزی است که انسان در برابر معشوق، هیچ بودن همه چیز را می پذیرد، خود و همه چیز را فدای او می کند و «تعبد» را که نتیجه عرفان، شهود و دیدن یار است، به معرض دید می گذارد. امروز باید به گونه ای عمل کنیم و به نوعی از آزمایش و امتحان به درآییم که ابراهیم علیه السلام وار و اسماعیل علیه السلام وار عشق و تسلیم را به نمایش بگذاریم. امروز باید خاطره عشق و ایثار حضرت ابراهیم علیه السلام و حضرت اسماعیل علیه السلام و حضرت هاجر علیه السلام را تجدید کنیم. امروز باید معلوم شود که عشق و ایمان ما، در چه مرتبه ای و آروزی وصل در چه حدی است و تا چه اندازه ای به تعبد و تسلیم دست یافته ایم.

محو جمال یار

ابراهیم علیه السلام هنگامی که از آزمایش های پی در پی کامیاب به درآمد و به خوبی آنها را به پایان رساند، به مقام «امامت» نایل شد. هنگامی که در «منا»، در قربانگه یار، قربانی خویش را حاضر کرد و سراپا تسلیم محض و سرشار از عشق و تعبد شد، دل از غیر دوست برداشت و محو جمال و دیدار یار شد:

چنان پر شد فضای سینه از دوست

که فکر خویش گم شد از ضمیرم

در اینجا که با عشق، ایثار و تسلیم ذبیح خود، اسماعیل را فدا می کرد، از جانب معبود، ندا آمد که: هان ای ابراهیم، به خوبی امتحان دادی و اکنون «فدیه» ای که برایت فرستاده ایم قربانی کن که بیش از این از تو نمی خواستیم.

تمرین عشق و تعبد

امروز ما مسلمانان با رفتن به قربانگاه و قربانی کردن، این سنت خلیل علیه السلام را تجدید می کنیم و نیز عشق، تسلیم و تعبد را به مرحله عمل و آزمون می گذاریم و هنگام قربانی کلماتی را که ابراهیم خلیل علیه السلام در حال قربانی زمزمه می کرد، ما نیز خلیل آسا بر زبان می رانیم و عاشقانه می گوییم: بار خدایا، همچنان که از ابراهیم، خلیلت، و موسی کلیمت و محمد حبیبیت، قبول کردی، این قربانی را از ما بپذیر.

سربریدن انانیت‌ها

امروز، با سربریدن قربانی، تمام «انانیت‌ها» و هواها را سر می بریم و از هر آنچه غیر خداست می بریم و چشم امید و طمع، از غیر او می بندیم. امام معصوم علیه السلام به «شبلی» فرمود:... هنگامی که قربانی خویش را ذبح می کردی، آیا بدین نکته آگاه بودی که گلوی طمع را می بری؟ و آیا به این حقیقت توجه داشتی که به ابراهیم خلیل علیه السلام اقتدا کرده و فرزند عزیزت را به قربانگاه دوست آورده ای تا فدای معشوق کنی؟ شبلی گفت: نه توجه نداشتم... فرمود: پس قربانی نکردی!

عید قربان در کلام امام خمینی ره

«فرا رسیدن عید بزرگ اسلامی قربان را به همه مسلمین تبریک عرض می کنم، عیدی که انسان های آگاه را به یاد قربانگاه ابراهیمی می اندازد؛ قربانگاهی که درس فداکاری و جهاد را در راه خدای بزرگ به فرزندان آدم و اصفیا و اولیای خدا می دهد... این پدر توحید و بت شکن جهان به ما و همه انسان ها آموخت که قربانی در راه خدا پیش از آن که جنبه توحیدی و عبادی داشته باشد جنبه های سیاسی و ارزش های اجتماعی دارد. به ما و همه انسان ها آموخت که عزیزترین ثمره حیات خود را در راه خدا بدهید و عید بگیرید. خود و عزیزان خود را فدا کنید و دین خدا را و عدل الهی را برپا نمایید.»

قربانگاه تجلی اسم جلال قهار

کعبه جلوه گاه قدرت و جلال الهی و مرکز عشق و ایمان است و قربانگاه، تجلی اسم قهار حق . کعبه جایگاه همدلی و وحدت، و قربانگاه نمایش قدرت و توان آن وحدت است. کعبه به دور دوست گشتن و قربانگاه از خودگذشتن است. کعبه به گرد شمع یار پریدن و قربانگاه از غیر یار بریدن است . کعبه به معشوق پیوستن و قربانگاه از غیر او گسستن است.

قربانی از منظر امام صادق (علیه السلام)

امام صادق (علیه السلام) در پاسخ پرسشی، در مورد فلسفه قربانی فرمودند: با اولین قطره‌ای که از خون قربانی بر زمین می‌چکد، صاحب آن قربانی آمرزیده می‌شود، و این بدان جهت است که معلوم شود که چه کسی بدون چون و چرا و از سر عشق و تسلیم، اطاعت می‌کند. خدا فرموده است: از گوشت و خون قربانی به خدا نمی‌رسد، بلکه آنچه به حساب خدا در می‌آید، تقوای شماست. بنگر که چگونه قربانی هابیل پذیرفته و از آن قابیل مردود شد؟

نکاتی درباره قربانی

- حکمت انجام دادن قربانی، تقرب قربانی کننده به سوی خدا و تعالی و تقوای اوست. بنابراین، قربانی آنگاه پذیرفته است که با تقوا انجام گیرد و روح این عمل تقوا باشد.

- سرّ قربانی، طبق بیان نورانی امام سجاد (علیه السلام) این است که حج گزار و قربانی کننده با تمسک به حقیقت پرهیزگاری، گلوی دیو طمع را بریده، او را بکشد. بنابراین، صرف ذبح گاو و گوسفند و یا نحر شتر و رها کردن آنها بدون توجه به فلسفه قربانی، مایه تعالی حج گزار نخواهد بود. از این رو شایسته است قصد او از این عمل، کشتن دیو درونی و ذبح طمع و تمنیات باشد.

امام حسین (علیه السلام) از همان آغاز حرکت خود از مدینه به مکه در سال ۶۰ هجری، قصد عمره مفرده داشت و اصلاً قصد حج تمتع نکرد. به هر حال، آن حضرت اگر چه به منا نرفت، لیکن قربانی های گرانقدری داد و نیز وجود مبارک خویش را فدا کرد تا مکه و منا بماند. از این رو، امام سجاد (علیه السلام) در شام خود را فرزند مکه و منا معرفی فرمود. بنابراین، کسی که جانش را فدای دوست کرد، او از منا و عرفات ارث می برد. از این رو، همه شهدا و راهیان راه امام، وارثان عرفات و مشعر و منابند؛ زیرا اهدای جان و فدا کردن فرزند، انسان را وارث اسرار منا می کند، نه صرف حضور جسمانی در منا و قربانی کردن گوسفند و مانند آن.

درس های عید قربان

قربانی کردن در روز عید، زنده نگه داشتن روح ایثار پدران و تسلیم بودن فرزندان را به ما می آموزد. عید قربان، مقدم داشتن وظیفه را بر غریزه به ما یاد می دهد و این که چگونه حضرت ابراهیم (علیه السلام) خشنودی خداوند و تکلیف را بر تمایلات شخصی و غریزه فرزند دوستی خود مقدم داشت. لذا باید این روز مبارک را عید گرفت.

مبارزه با شیطان

ما مسلم و برنامه ما قرآن است

ملیت ما به پایه ایمان است

عیدی که برای ما پسندیده خدا

فطر است و غدیر و جمعه و قربان است

عید قربان، عیدی است که باید تسلیم بودن و انقیاد کامل را در برابر مولا به منصف ظهور رساند و در این رستاخیز عظیم، که عید بزرگ مسلمانان است، به شکرانه توفیق در انجام دادن مناسک حج و پیروزی در مصاف با شیطان، آخرین ذرات باقیمانده از تعلقات غیرخدایی را در قربانگاه ذبح کنیم و این روز بزرگ را جشن بگیریم.

منبع: نشریه گلبرگ

دفتر مطالعات، پژوهش ها و ارتباطات حوزوی

مرکز رسیدگی به امور مساجد